

Alik, minu naaber

Leida repertuaari hea, tänapäevast kõnelev operett on üsna keerukas ülesanne — valik on väike ja liiga nõudlik otsija võiks vist jääda tühjade kätega. Seda aspekti arvestades võib «Romeo, minu naabri» kavasse võtmist RAT «Estonias» õigeks pidada. Juba sellepärast, et selle taga on teatri soov kõnelda tänapäevast, tutvustada Nõukogude vennasrahvaste muusikalist lavateost.

Opereti «Romeo, minu naaber» süžee on üsnagi vähepakkuv. Uude maja elama asudes tekib insener Bogdanovi ja professor Kulijevi perekonna vahel tüli. Kumbki perekond tahab endale saada rõduga korterit. Selle tüli alusel arenebki opereti tegevustik: Kulijevite poja Aliku ja Bogdanovite tütre Nonna armumine ja armastus; Nonna loodrist venna läbikukkumine sisseastumiseksamitel ning tema koomiline poksimatš Alikuga; Nonna ja Aliku sõprade Sura ja Samedil armastus. Ka opereti lõpp on trafaretne — vanemad lepivad, noored abielluvad...

Noorte armastusliini ülesehituses ja ka muudes situatsioonides on toetunud «Romeo ja Julia» sündmustikule. Kas oli aga libretistidel E. Jasmanil, A. Rustaikisel ja D. Kišinal vaja laenata klassikalisest teosest «karke» oma opereti sündmustiku ülesehitamiseks? Autoreid originaalsuse eest just kiita ei saa. Sest need arusaamatused, näaklemised ja väiklus, mis on noori armastajaid pandud lahutama, ei ole õigupoolest mingiks takistuseks. Selles mõttes tundub üleliigne olevat ka pantomiim «Romeo ja Julia» opereti kolmandas vaatuses (vaatamata sellele, et Udo Väljaots lavastas pantomiimi iseendast huvitavalt ning pani operetinäitlejad lavalise liikumise praktika seisukohast lähtudes täiesti õigustatult tantsima balletti). Tundub põhjendamatu ka opereti nimetus ise «Romeo, minu naaber» (pro «Alik, minu naaber»). Tänapäeva tunnetuse ja teatava värskuse toob operetti ikkagi elus esineva väikluse, tühisuse, moenarruse ja muu sellesarnase naeruvääristamine ning hukkamõistmine. Lavastuses on need olustikulised kriitikanooled üsna tabavalt lendu lastud. Ka Lembit Roosa leidlikult lahendatud lavakujundus (mis muuseas võimaldab tegevuse arengut samaaegselt jälgida kahes korteris, pluss veel ühine trepikoda, ning mis aitab omalt poolt kaasa kogu etenduse temporikkusele) on täiel määral

allutatud lavastuse põhiideele. Just kogu kollektiivi tagajärjekate jõupingutuste tõttu peabki RAT «Estonia» operetikollektiivile tervikuna kiidusõnu ütleva.

Osatäitjatest esinevad meeldivalt Eva Meil professor Kulijevi abikaasa Agrippina ja Sophie Sooäär insener Bogdanovi abikaasa Anuši osas. Eva Meili ja Sophie Sooääre loodud karakterid on lahendatud tabavalt. Siin on läbimõeldud mängu ning rõõmustavat värskust.

Ka teiste osatäitjate kohta võib öelda häid sõnu: Asta Vihandi (Bella), Hugo Malmsten (professor Kulijev), Alfred Mering (insener Bogdanov) ja Endel Pärn (Kolumb) esinevad hea žanritunnetusega. Mängulist kindlust on juurde tulnud Silvia Urval (Bella), Ester Lepal (Sura), Harri Vasaral (Alik), Uno Vargil (Murik). Hindamist väärib Udo Väljaotsa töö, kes on loonud üsna toreda ansambli.

Noortest osatäitjatest tuleb esile tõsta kõigepealt Tiit Trallat, Tallinna Riikliku Konservatooriumi viienda kursuse üliõpilast, kes on teatrilaval küllaltki vastutusrikkas osas. Oma hoolsa ja läbimõeldud mänguga ta lausa üllatab, samuti ka vokaalselt. Tralla on püüdnud lahendada Samedil koju aserbaidžaanliku tempermendiga ja on oma esinemises usutav. Mõtlen heameelega selle opereti lavastajale Udo Väljaotsale, kes Tiit Tralla kõrval usaldas vastutusrikkaid osi veel teistelegi noortele lauljatele, nagu Tiina Jaaksoo ja Haili Sammelselg. Ja noored kujundavad oma osad püüdlikult ning hea maitsega. Nonna—Jaaksoo ja Sura—Sammelselg näitasid, et

teater võib edaspidigi neile usaldada vastutusrikkaid osi. Seda enam, et mängulised kogemused saavutatakse ikkagi pideva lavalise praktikaga.

Rauf Hadžijevi muusika peamisi väärtusi peitub muusika rahvuslikkuses. Aserbaidžaanilise muusikale iseloomulikke meloodiakäände kuuleme Nonna ja Aliku duetis esimeses vaatuses, Sura ja Samedil lauludes, samuti läbib see teiste osatäitjate vokaalpartiidid. Selle kõrval aga tundub muusikas puudu jäävat meloodia eredusest ja meeldejäävusest. Orkestratsioonis ootaks rohkem õhulisust.

«Estonia» teatri dirigendipuldis oli seekord Helmut Orusaar. Olgugi et sellise suure aparaadi — orkestri ja näitlejate — juhtimine oli dirigendile usaldatud esmakordselt, tuli Helmut Orusaar sellega kindlakäeliselt toime. Meeldis tema dirigeerimise ökonoomsus ja aktiivne juhatamismaneer. RAT «Estonia» püüdlused laiendada teatri dirigentide ringi oma orkestri jõudude abil on siiani end igati õigustanud, sest nii Helmut Orusaar (orkestri trompetimängija) kui ka «Valge akaatsia» ja «Stella Polarise» dirigent Ülo Raudmäe (orkestri tromboonimängija) on korrektselt ja püüdlikult esinemisega oma ülesanded korralikult täitnud.

Mida siis öelda kokkuvõtteks? Tahaks loota, et RAT «Estonia» edaspidigi tutvustaks meie vabariigi teatrisõpradele rohkem vennasrahvaste muusikalisi lavateoseid: oopereid, ballette, operette. Ühesõnaga mitmekesis-taks veelgi oma repertuaari kaasajal loodud teostega. Opereti «Romeo, minu naaber» lavaletoomisega astusime näiteks sammu lähemale aserbaidžaanlaste teatri- ja muusikaelu tundmaõppimisel.

Anti Marguste